

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Cursus Biennalis Studii Canonici, Sive Succincta Et
Methodica Sacrorum Canonum Explanatio**

Engelhard, Johann Martin

Moguntiae, 1700

Titvlvs XXXVI. De Transactionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63255)

Si juramento firmetur, valere, supposito dolum aut fraudem non intervenisse, idque per celebrem textum, *cap. 1. quamvis h. t. in 6.* quia juramenti hujus observatio non continet peccatum, nec vergit in dispendium salutis æternæ, nec redundat in præjudicium & detrimentum tertii, sed solius jurantis.

QUÆRES 7. An valeat pactum de succedendo reciprocum? Respond. Sub distinctione, vel enim pactum hoc fit à militibus, vel à paganis, si à paganis subdistinguo, aut enim sit promissio mutua de succedendo causâ donationis inter vivos, an verò promissio simplex de futurâ successione reciproca, si à militibus, pactum tale indistinctè valebit, per textum clarissimum *int. licet Cod. de pact.* Si à paganis, tum demùm pactum simile validum erit si fiat causa donationis inter vivos, quia non est pactum futuræ successione, sed obligatio ex contractu descendens inter vivos de præsentis celebrato, licet effectum post mortem sortiatur; si verò sit simplex promissio de futurâ successione, non subsistet, quia constat, pacto hæreditatem dari non posse. *l. hæreditas Cod. de pact. convent.* Vide *Faciu. lib. 5. controvers. cap. 86.*

TITVLVS XXXVI.

De Transactionibus.

QUÆRES 1. Quid sit transactio? Respond. Transigere quod idem est ac ab actione transire seu cedere, quandoque sumitur generaliter pro quovis modo, quo negotium inter partes
compo-

componitur, abstrahendo an hæc compositio sit judicialis an extrajudicialis, hic autem sumitur strictè pro pactione non gratuita, de re dubiâ & controversâ, sive lite incertâ & nondum finitâ. *l. 1. ff. h. t.* & hoc sensu accepta definitur transactio rei dubiæ & litis incertæ non gratuita remissio, scilicet aliquo dato, vel retento. Tria ad eam requiruntur: 1. res dubia, ut distinguatur a pacto, quod est de re certa. 2. lis incerta vel mota, vel quæ movenda timetur. Dicitur autem incerta, non quod in se incerta esse debeat, sed propter incertum litis eventum. *l. in summa ff. de Condict. indebiti.* 3. Pactio non gratuita, si enim lis gratuito remittatur, non erit transactio.

QUÆRES 2. Quinam transigere possint?

Respond. Omnes qui liberam rerum suarum administrationem habent, & qui specialiter non prohibentur. ubi repetenda sunt ea quæ *tit. preced.* de personis ad paciscendum inhabilibus diximus. neque solus dominus, sed & procurator transigere potest, intellige si speciale desuper mandatum habeat, aut sit procurator cum administratione liberâ, *cap. qui ad agendum V. procurator, de procurat. in 6. l. procurator Cui generaliter. ff. de procurat.* Quia talis alienare potest, adeoque etiam transigere. Item Tutores & Curatores transigere quidem possunt, non tamen transigendo, donare, vel alienare res alienari prohibitas *l. 4. Cod. de præditiis, minor.* Prælati autem ecclesiæ sine consensu Capituli, aut superioris de rebus ecclesiæ transigere non potest, *cap. 3. §. 8. b. t.* Nisi in sui solius præjudicium ut scilicet transactio duret ad vitam transigentis.

QUÆRES 3. Super quibus rebus transigi possit vel non? Respond. Super omni re dubiâ

OBJICIES Licitum est contrahentibus matrimonium pacisci, ut ante consummationem unus ingrediatur religionem, alter aliud matrimonium contrahat, ergò valet transactio super matrimonio? Resp. Conc. anteced. Nego conseq. hoc enim non venit ex pactione contrahentium, sed potius ex dispositione legis ob favorem religionis.

QUÆRES 4. Quæ sit forma transactionis; Resp. Licet spectato Jure Naturæ & Canonico, certa verborum forma non requiratur, sed sufficiat partium consensus quocunque modo declaratus; duobus tamen modis Jure Civili fieri dicitur, videlicet simplici acceptilatione, & prævia stipulatione aquiliana. *l. 2. ff. b. t. l. ut responsum Cod. eodem.* est, v. gr. lis inter Cajum & Titium de 100. florenis, quos Cajus petit. Titius interrogat Cajum an de 100. 50. acceptò ferat, ita ut tantum reliquos 50. solvat, Cajus respondet se 50. acceptò ferre, si reliquos 50. solverit tunc dicitur esse facta transactio simplici acceptilatione. Si verò Cajus petat à Titio 100. v. g. ex contractu venditionis, & illum interroget, an quod ex venditione utra 50. debet animo novandi se solviturum promittat, isque dicat promitto, & postea Cajum interroget, an acceptò ferat hos 50. isque annuat, tunc enim per stipulationem prior obligatio perimitur & novatur, ac postmodum per acceptilationem perimitur.

QUÆRES 5. Quis sit effectus transactionis? Respond. Effectus est, quod habeat vim rei judicatae *l. non minorem 20. Cod. b. t.* idque propter bonum publicum, ut litium fiat finis, hinc in transactione non valet pœnitentia. *l. 36. & 39. Cod. b. t.*

Et neque per rescriptum Principis retractari. *l. 19. Cod. eodem*, neque sub prætextu instrumentorum noviter reperorum rescindi potest. *l. sub prætextu 19. Cod. eodem. l. Lucius. §. ult. ff. ad Trebell. l. à divo pio §. si pignora ff. de re judicat.* An verò ex Capite læsionis ultra dimidium rescindi queat, altercatio est inter Doctores; & licet affirmativa Wesembecio, Pinnello, Mynsing. & aliis videatur æquior, negativa tamen, ut potè in jure fundata mihi videtur verior.

OBIICIES. Imperator. *in l. 5. Cod. de dolo malo.* tribuit filiæ à Patre per transactionem immodicè læsæ actionem in factum; ergò transactio ex capite læsionis ultra dimidium rescinditur. Resp. Non propter læsionem sed propter dolum, qui intervenerat, ut verba legis judicant, actionem tribuit Imperator.

TITULUS XXXVII.

De
Postulando.

QUÆRES I. Quid sit Postulatio, & quinam postulare possint? Resp. Postulare prout hic sumitur, est suum vel amici desiderium, apud eum qui jurisdictioni præst, in jure vel judicio exponere, quod actoris est, vel alterius desiderio contradicere, quod est rei. *l. 1. §. prætereà ff. b. t. ij* per quos postulatur, propriè advocati vocantur; est autem advocatus persona, quæ alteri in judicio præsentis & causam agenti consulendo servit & defensionem præstat, ut adeò postulandum hoc

titulo